

ARİSTOTELES’TE NEDENLER TEORİSİ

CÜNEYT KAPLAN

Bu PDF dokümanı, kitabın bir kısmını içermektedir.
DBY okurları için özel olarak oluşturulmuştur.

“dün”den öğrendiklerinle
“bugün”ü yaşamak
“yarın”ları aydınlatır.

“dün”den öğrendiklerinle
“bugün”ü yaşamak
“yarın”ları aydınlatır.

© 2024, DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI™

Tüm hakları saklıdır. Kaynak gösterilerek tanıtım amacıyla ve araştırma için yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir şekilde kopya edilemez, elektronik ve mekanik yolla çoğaltılıp, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

DBY: 388
Felsefe: 23

ISBN 978-625-6063-31-0
Sertifika No: 52315

Baskı Tarihi: İstanbul, 2024

Yazar: Cüneyt Kaplan

Editör: Abdullah Demir

Yayın Yönetmeni: İrfan Güngörür

Kapak/Mizanpaj:
DBY Ajans

Baskı/Cilt:
Meteksan Matbaacılık ve Teknik Sanayi Tic. A.Ş.
(Sertifika No: 46519)

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI / Library Cataloging-in-Publication Data (CIP)

Aristoteles'te Nedenler Teorisi

Yazar: Cüneyt Kaplan ___ Editör: Abdullah Demir (Dr. Öğr. Üyesi)

İstanbul: DBY Yayınları, 2024.

146 s. ; 13,5 x 21,0 cm ___ (DBY Yayınları ; No. 388)

ISBN 978-625-6063-31-0

1- Felsefe 2- Aristoteles 3- Nedenler Teorisi

Bu kitap, Temmuz 2024'te İğdır Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü Felsefe Tarihi Anabilim Dalı Yüksek Lisans programı kapsamında, Dr. Öğr. Üyesi Abdullah Demir danışmanlığında savunulan 'Aristoteles'te Nedenler Teorisi' adlı yüksek lisans tezinin gözden geçirilmiş hâlidir.

DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI
Ankara Caddesi, Ünal Han No: 21/4
Cağaloğlu, Eminönü - Fatih / İstanbul
www.dby.com.tr • dby@dby.com.tr
Tel.: +90 212 526 98 06

İçindekiler

Önsöz.....	7
Kısaltmalar.....	10
Giriş.....	11

BİRİNCİ BÖLÜM ARİSTORELES ÖNCESİ DOĞA FİLOZOFLARINDA NEDEN ANLAYIŞI

1. Thales İlk Neden 'Su'dur.....	16
2. Anaksimandros Sınırsız Çeşitliliğin Nedeni 'Apeiron'dur.....	18
3. Anaksimenes Dünyayı da Bedeni de Saran 'Hava'dır	20
4. Empedokles Çoğulcu Materyalistlerin İlk	22
5. Anaksagoras Düzenleyici Bir Akıl Vardır	25
6. Leukippos ve Demokritos Boşluk Olmadan Varlık Hareket Etmez	30
7. Pythagoras Varlıkların Temelinde 'Sayı'lar Vardır	34
8. Herakleitos Aynı Nehirde İki Kez Yüzülmez.....	37
9. Parmenides Var Olan Birdir ve Bölünmez	41
10. Platon Gerçek Olan 'İdealar'dır	43

İKİNCİ BÖLÜM
ARİSTOTELES FELSEFESİNDE
DÖRT NEDEN ANLAYIŞI

1. İlk Filozoflarda Nedenler Eleştirisi	56
2. Aristoteles'te Dört Neden Düşüncesi.....	66
3. Aristoteles'te Madde ve Form İlişkisi.....	72
4. Aristoteles'te Kuvve ve Fiil İlişkisi.....	77
5. Aristoteles'te Erekbilim ve Zorunluluk Anlayışı	83
6. Aristoteles'te Devinim.....	88

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
ARİSTOTELES FELSEFESİNDE
İLK NEDEN VE ZORUNLULUĞU

1. Aristoteles'te Sonsuz Bir Nedenler Dizisinin İmkânsızlığı ve Bir İlk İlkenin Varlığının Zorunluluğu	97
2. Bireysel ve Formel Nedenlerin Bireysel ve Tümel Doğası	105
3. Bütün Varlıklarda Nedenlerin Özdeşliği.....	114
4. Karşıtlar Olarak Alınan Maddî ve Formel Nedenlerin Eleştirisi ..	118
5. Sayıların Töz Olma İmkân ve İmkânsızlığı.....	121
Sonuç	133
Kaynakça	139
Dizin	143

Önsöz

Antik Çağ filozoflarının kendilerine konu aldıkları ilk problem, varlığın temelinde bulunan ilkenin ya da ilk nedenin ne olduğuydu. Bu filozofların çoğu Platon'a gelinceye kadar varlığın temelinde bulunan ilkenin maddi bir varlık olduğu konusunda hemfikirlerdi. Bu temelde bulunan neden, oluşumu belirleyen ilke olarak bütün varlıkların kendisinden çıktığı gene kendisine dönüldüğü bir varlık olmaktadır. "Aristoteles'te Dört Neden Teorisi" adlı bu çalışmamda, varlıktaki ilk nedenin ya da Arkhe'nin hem kozmogonik hem ontolojik anlamının temel alındığı Antik Çağ filozoflarında bu ilk nedenin ne olduğu ve bu ilk nedenin ne tür bir yapıya sahip olduğu sınırı içerisinde açıklanmaya çalışılmıştır. Bunun devamında Antik Çağ filozoflarının bu ilk neden çalışmalarının Aristoteles tarafından nasıl değerlendirildiği ve Aristoteles'te varlığı oluşturan bu dört nedenin ne olduğunu kısaca açıklamaya çalıştık.

Bu hedef doğrultusunda çalışmamız üç ana bölüme ayrılmıştır. İlk bölümümüzde ağırlıklı olarak Aristoteles öncesi filozofların "neden" problemi ile ilgili nasıl bir açıklama getirdiklerine kısaca bakmaya çalışılmıştır. Aristoteles'in belirttiğine göre nedenleri bilirsek -epistemolojik ve ontolojik olarak- varlığın bilgisine de sahip olduğumuz düşüncesinden hareketle kaç tür nedenin olduğunu, bu nedenle-

rin ne olduğunu açıklamaya çalıştık. Felsefe tarihinin ilk filozofu olarak kabul edilen ve “arkhe” terimini ilk kullanan Thales'ten başlanarak ve varlığın tek bir nedeni olduğunu kabul eden diğer Millet filozoflarının felsefi görüşleri açıklanıp bunun devamında varlığı oluşturan nedenin birden çok olduğunu savunan filozoflarla devam edilmiştir. Birinci bölümün sonunu ise sistemci filozoflardan ilki kabul edilen Platon ile tamamlanmaya çalışılmıştır.

Çalışmamızın ikinci bölümünde Aristoteles'in kendinden önce gelen filozofların “neden” anlayışına getirdiği eleştiri, dört nedenin ne olduğunu ve Aristoteles'in varlık felsefesini oluşturan temel konularını kısaca anlatmaya çalıştık. Aristoteles'in felsefede oluşturmuş olduğu ekol felsefe tarihinde eşi benzeri bulunmamaktadır. Kendisinden sonra yaşamış olan bütün filozoflara bir şekilde ilham olmuş ya da felsefede kendisine değinilmeden geçilmemiştir. Neredeyse felsefede değinmediği, üzerine yazmadığı bir konu kalmamıştır diyebiliriz.

Çalışmamızın üçüncü bölümünde, varlığın nasıl meydana geldiğini açıklamaya çalışma çabası ilk olarak evrenin ana maddesi olarak somut nedenlerde arayan filozoflar, zamanla varlığın varlığı gelmesi için gerekli nedenleri bir veya birkaç nedene bağlayarak devam etmiştir. Evrenin ana maddesi (arkhe) yani evrenin varlığının sebebi tam olarak ne olduğu konusunda somut olan nedenler, zamanla soyut kavramlara yerini bırakarak Aristoteles'te “ilk neden” veya “zorunlu varlık” olarak kendini göstermiştir. Bundan dolayı zorunlu ve ilk nedenin tam olarak neyi ifade ettiğini bu bölümde ele almaya çalışacağız. Bu bölümün neredeyse tamamı Aristoteles'in Metafizik ve Fizik kitaplarında çözüm getirmeye çalıştığı konulara bağlı kalınarak başlıklar şeklinde tek tek açıklamaya çalıştık.

Bu araştırmamızda da Aristoteles'in özellikle Metafizik ve Fizik kitaplarına bağlı kalınmışsa da mümkün ölçüde felsefe tarihi kitaplarından da faydalanmaya çalıştım. Aristoteles'te ilk neden, töz, de-

ğişim, devinin, dört neden, madde-form, zorunluluk gibi felsefi konularını olduğu gibi ve anlayabildiğim ölçüde aktarmaya çalıştım.

Araştırma boyunca manevi desteklerini esirgemeyen ve yol gösteren Sayın Doç. Dr. Mirpenç AKŞİT Hoca'ma, ayrıca gerek tez konusunun belirlenmesinde gerekse tezin araştırılmasında yardımcı olan Sayın Yrd. Doç. Dr. Fatih ÖZKAN'a, tezi hazırlama sürecindeki değerli yönlendirme ve yardımlarına, tezin eksik yönlerini tespit ederek bana yol gösteren ve gerçek anlamda rehberlik yapan tez danışmanım Sayın Dr. Öğr. Üyesi Abdullah DEMİR Hoca'ma teşekkürü bir borç bilirim. Ayrıca çalışma esnasında her türlü desteği ve yardımı benden esirgemeyen aileme, bu süreçte bana destek olan ve bildiklerini benimle paylaşan Mehmet Şirin CAN Hoca'ma ve Mehdi TEKİN Hocama teşekkürü borç bilirim. Çalışmamın akademik anlamda bir katkı sağlamasını temenni ederim.

Cüneyt Kaplan

İğdır, 2024

Kaynakça

- Aristoteles, *Metafizik*, çev. Ahmet Arslan, İstanbul: Sosyal Yayınlar, 1996.
- Aristoteles, *Fizik*, çev. Saffet Babür, İstanbul: Yapı Kredi Yayınlar, 2014.
- Aristoteles, *Gökyüzü Üzerine*, çev. Saffet Babür, Ankara: BilgeSu Yayıncılık, 2013.
- Aristoteles, *Kategoriler*, çev. Saffet Babür, İstanbul: İmge Kitapevi, 2002.
- Aristoteles, *Oluş ve Bozuluş Üzerine*, çev. Celal Gürbüz, İstanbul: Ara Yayıncılık, 1990.
- Aristoteles, *Retorik*, çev. Mehmet H. Doğan, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul: 2008.
- Arlı Çil, Dilek, *Aristoteles'in Fizik Eserinde Değişim Kavramı*, İstanbul, Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi, 2001.
- Arslan, Ahmet, *İlkçağ Felsefe Tarihi*, Cilt 1, İstanbul: İ. B. Ü. Yayınları, 2014.
- *İlkçağ Felsefe Tarihi*, Cilt 2, İstanbul: İ. B. Ü. Yayınları, 2014.
- *İlkçağ Felsefe Tarihi*, Cilt 3, İstanbul: İ. B. Ü. Yayınları, 2014.
- Aydoğdu, Hüseyin, "Aristoteles Ontolojisinde Töz (Ousia)- Öz (Eidos) İkiliği Problemi" *Dört Öge*, 18, 2020, s. 33-50.
- Bergson, Henri, *Antik Yunan Felsefesi*, çev: Adnan Akan, Fol Yayıncılık 2021.
- Bıçak, Ayhan, *Felsefenin Kuruluşu*, İstanbul: Dergâh Yayınları, 2017.
- Bolay, S.H, *Aristo Metafiziği ile Gazali Metafiziğinin Karşılaştırması*, İstanbul, M.E. B, 1996.
- Capelle, Wilhelm, *Sokrates'ten Önce Felsefe*, çev. Oğuz Özügül, İstanbul: Kabalcı Yayınevi, 1994,

- Cevher, Şulul, "Metafiziğin Tarihsel Evrimi", HRÜ. İlahiyat Fakültesi Dergisi, 5, 2003, s. 57-69
- Cevizci, Ahmet, *Felsefe Tarihi*, Say Yayınları, İstanbul, 2010.
- Cevizci, Ahmet, *Felsefe Terimler Sözlüğü*, İstanbul: Paradigma Yayınları, 2003.
- Cevizci, Ahmet, *Metafiziğe Giriş*, İstanbul: Paradigma Yayıncılık, 2005.
- Cogniat, Georges, *İlkçağ Materyalizmi*, çev. Sevim Belli, Ankara: Anadolu Yayınları, 1968.
- Collingwood, R.G, *Doğa Tasarımı*, çev. Kurtuluş Dinçer, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2020.
- Demir, Abdullah, *Aristoteles'te Etik-Politik Varlık Olarak İnsan*, Ankara: Enteleky, 2022.
- Demir, Abdullah, *Platon'un Bilgi Felsefesinde Doksa Sorunsalı*, Ankara: Enteleky, 2022.
- Denkel, Arda, *İlkçağ'da Doğa Felsefeleri*, İkinci Basım, İstanbul: Doruk Yayınları, 2003.
- Duralı, Ş. Teoman, *Felsefe-Bilimin Doğuşu*, İstanbul: Dergâh Yayınları, 2016.
- Durant, Will, *Felsefenin Öyküsü*, çev. Ender Güral, İstanbul: İz Yayıncılık, 2010.
- Dürüşken, Çiğdem, *Antikçağ Felsefesi*, İstanbul: Alfa Yayıncılık, 2023.
- Eflatun, *Phaidros*, çev. Hamdi Akverdi, İstanbul: Maarif Matbaası, 1943.
- Flew, Antony, *Felsefe sözlüğü*, çev. Nurşen Özsoy, Ankara: Yeryüzü Yayınevi 2005.
- Günay, Mustafa, *Metinlerle Felsefeye Giriş*, Adana: Karahan Yayınları, 2010.
- Hançerlioğlu, Orhan, *Düşünce Tarihi*, İstanbul: Remzi Kitapevi, 2006.
- Hegel, *Felsefe Tarihi*, Cilt 1, çev. Doğan Barış Kılınç, İstanbul: NoteBene Yayınları, 2019.
- Hegel, *Felsefe Tarihi*, Cilt 2, çev. Doğan Barış Kılınç, İstanbul: NoteBene Yayınları, 2019.
- Herakleitos, *Fragmanlar*, çev. Cengiz Çakmak, İstanbul: Kabalıcı yayınevi, 2005.
- Herakleitos, *Kırk Taşlar*, çev. Alova, İstanbul, 3. Basım, Can Yayınları, 2014.
- Hesiodos, *Theogonia, İşler ve Günler*, çev. A. Erhat, S. Eyüpoğlu, İstanbul: T. İ. B. Kültür Yayınları, 2021.
- Gökberk, Macit, *Felsefe Tarihi*, İstanbul: Remzi Kitap Evi, 2008.
- Kuşlu, Harun, "Çelişmezlik İlkesi Bağlamında Aristoteles'in Sofizme Bakışı" *Felsefe Dünyası*, 55, 2022, ss. 274-292.
- Kranz, Walther, *Antik felsefe*, çev. Suad Y. Baydur, İstanbul, Sosyal Yayınlar, 1994.

- Laertios, Diogenes, *Ünlü Filozofların Yaşamları ve Öğretileri*, çev. Candan Şentuna, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2007.
- Öner, Necati, *Klasik Mantık*, Ankara: Ankara Basım Evi, 1986.
- Özgür, Sami, "e- *Journal of New World Sciences Academy*", 3, 2007, s.217.
- Rüşd, İbn, *Metafizik Şerhi*, çev. Muhittin Macit, İstanbul: Litera Yayıncılık, 2013.
- Kırca, Cihan, *Aristoteles'in Bireyleşim İlkesi ve Özdeşlik*, 1. Basım, Kilikya Felsefe Dergisi, 2022. ss. 145-156
- Mutlu, Esra Çağrı, *Aristoteles'te Madde Kavramı ve Bilinebilirlik Problemi, Doktora Tezi*, Muğla: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2012.
- Özcan, Muttalip, "Aristoteles'in varlık görüşü", Bursa, Kaygı Dergisi, 2009.
- Platon, *Devlet*, çev. C. Saraçoğlu, V. Atayman, İstanbul: Bordo Siyah Yayınları, 2007.
- Platon, *Devlet*, çev. Sabahattin Eyüpoğlu, M. Ali Cimcoz, İstanbul: Remzi Kitapevi, 2010.
- Platon, *Parmenides*, çev. Saffet Babür, Ankara: İmge Kitapevi, 2001, s.45.
- Platon, *Phaidon*, çev. H. R. Atademir, K. Yetkin İstanbul: Sosyal Yayınları, 2001.
- Platon, *Timaios*, çev. E. Güney, L. Ay, İstanbul: Sosyal Yayınları, 2001.
- Ross, W.D., *Aristoteles*, çev. A. Arslan, İstanbul: Kabalıcı Yayıncılık, 2014.
- Sina, İbn, *Kitabu's-Şifa*, çev. Ekrem Demirli & Ömer Türker, İstanbul: Litera Yayıncılık, 2004, s.
- Timuçin, Afşar, *Felsefe sözlüğü*, İstanbul, Bulut Yayınları, 2004.
- Topdemir, Hüseyin Gazi, "Aristoteles'in Doğa-Fizik-Felsefesi" *Felsefe Dünyası*, 39, 2004, s.3-19
- Zeller, Eduard, *Grek Felsefe Tarihi*, çev. Ahmet Aydoğan, İstanbul, Say Yayıncılık, 2008.
- Yılmaz, Faruk, *İlk Çağ Düşünce Tarihi*, Ankara: Berikan Yayınevi, 2011.
- Yılmaz, Özlem, "Dört Neden Kuramının Günümüz Biyolojisi Açısından Önemi", *Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 16, 2013, s.221-230.
- Weber, Alfret, *Felsefe Tarihi*, çev. H. Vehbi Eralp, İstanbul: Sosyal Yayınları, 1998.

Dizin

A

Adalet 36, 123, 129
Ahlak 44, 55, 64, 111, 112, 129, 130
Akıl 25, 28, 40, 43, 44, 47, 60, 65, 75, 89, 102, 104, 109, 111, 118, 123, 127, 134
Akıllı 24, 74
Altın 38
Anadolu 20
Anaksagoras 25, 26, 27, 28, 29, 30, 32, 34, 38, 39, 45, 49, 50, 58, 59, 60, 85, 88, 89
Anaksimandros 18, 19, 20, 35, 38, 39, 57, 84, 123
Anaksimenes 20, 21, 23, 38, 39, 57, 107, 122, 123
Anne 36, 77
Antik Çağ 7, 12, 13, 25, 28, 31, 33, 39, 53, 59, 66, 97, 103, 107
Antik Dönem 12
Antik Yunan 22, 26, 29, 30, 40, 72, 135
Apeiron 18, 19, 20, 21, 35, 38, 57, 84, 123

Aristo 116

Aristoteles 7, 8, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 21, 25, 28, 29, 30, 34, 37, 45, 51, 52, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 129, 130, 131, 132, 134, 135, 136
At 36, 70, 106, 119
Atom 13, 32, 33, 60, 65, 85, 93, 94, 107, 117

B

Baba 71
Babalık 79
Barış 30, 33, 55, 64
Batı 55
Bilgi 12, 28, 43, 44, 45, 47, 63, 70, 71, 99, 101, 116, 128, 130

- Bilim/-ler 33, 34, 35, 36, 71, 102, 114, 117, 119, 125, 126
 Bilimsel 16, 20, 35, 36, 47, 55, 68, 111, 113, 122, 132, 133
 Birleşme 25, 49, 86, 89, 98
 Biyoloji 55, 86
 Boşluk 30, 33, 61, 89, 90
- C-Ç**
 Cinsiyet 86
 Çirkin 60
- D**
 Değişme 32, 58, 67, 69, 76, 81, 82, 88, 90, 94, 108
 Demokritos 29, 30, 31, 32, 34, 38, 45, 60, 61, 71, 85, 89, 97, 107, 118
 Descartes 125
 Devinim 9, 68, 88, 90, 91, 94, 95, 96
 Devlet 47, 48, 112, 127, 128
 Din 34, 35
 Dindarlık 129
 Dinsel 12, 18, 28, 65
 Doğa 12, 15, 16, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 31, 41, 42, 44, 45, 46, 53, 57, 68, 73, 83, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 98, 103, 122, 123, 130, 131
 Doğa filozofları 42, 45, 57
 Doğal 13, 15, 18, 56, 58, 64, 65, 67, 70, 76, 83, 87, 88, 91, 96, 135, 136
 Doğru 55
 Dört neden 7, 9, 13, 23, 29, 30, 45, 55, 56, 64, 66, 68, 71, 83, 94, 101, 134
 Dünya 13, 17, 23, 28, 30, 33, 43, 45, 46, 48, 51, 52, 53, 62, 63, 64,
- 66, 72, 73, 75, 76, 84, 95, 110, 111, 112, 113, 122, 124, 133, 136
 Dünyevi 65
- E**
 Eğitim 35
 Ekonomik 13
 Eleştiri 8, 52, 55
 Empedokles 21, 22, 23, 24, 25, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 38, 39, 40, 48, 58, 59, 60, 71, 76, 86, 88, 89, 98, 107, 118
 Erdem 52
 Erekbilim 83
 Erkek 79
 Estetik 55
 Evrim 86
- F**
 Filozof/-lar 8, 16, 18, 30, 34, 37, 43, 45, 53, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 65, 72, 83, 85, 97, 98, 102, 103, 112, 123, 134
 Fizik 8, 12, 55, 60, 62, 66, 68, 69, 70, 71, 73, 75, 86, 87, 88, 90, 91, 92, 94, 95, 114, 131
- G**
 Gelecek 125
 Gelişme 83
 Geri 57, 74, 84, 85, 101, 107
 Güç 24, 61, 78, 79, 80, 81, 82, 92, 104
 Güzellik 129
- H**
 Hava 13, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 32, 35, 38, 39, 48, 49, 50, 51, 57, 58, 62, 65, 76, 107, 123
 Hayal 34, 85, 109, 131
 Haz 10

- Hegel 30, 33, 35, 37, 55, 64, 67, 100, 101, 105
 Herakleitos 13, 16, 19, 21, 23, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 46, 47, 57, 58, 62, 72, 111, 129, 130
 Hesiodos 26, 27, 49, 65, 113
 Hiyerarşi 76
 Hristiyan 43
- İ**
 İbn Rüşd 81
 İbn Sina 69, 76
 İdea/-lar 13, 43, 44, 45, 46, 47, 51, 52, 53, 62, 63, 64, 65, 67, 73, 89, 105, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 116, 125, 127, 128, 129, 130, 131
 İdrak 136
 İlahiyat 12
 İleri 19, 25, 30, 101, 109, 123, 124, 126, 132
 İlerleme 101
 İlkçağ 30, 35, 71, 75, 78, 84, 88, 92, 98, 103, 105, 107, 122, 133, 134, 135
 İlke 7, 11, 12, 13, 19, 20, 23, 24, 28, 33, 39, 56, 57, 58, 59, 61, 65, 85, 86, 88, 97, 98, 99, 114, 115, 117, 118, 119, 120, 121, 123, 134, 135
 İlk neden 7, 8, 11, 12, 13, 16, 19, 45, 46, 53, 59, 66, 72, 97, 99, 100, 102, 103, 105, 108, 122, 133, 134
 İnsan 11, 15, 16, 18, 37, 39, 47, 57, 63, 71, 72, 78, 80, 82, 86, 96, 98, 101, 102, 104, 106, 107, 110, 111, 112, 115, 116, 119, 120, 128, 133, 134, 136
 İslam 43
 İyi 16, 29, 34, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 59, 66, 77, 112, 113, 136
- İyilik 129
- K**
 Kadın 24
 Kozmoloji 122
 Kozmos 29, 104
 Kötü 52, 60
 Kuvve 77, 78, 79, 80, 81, 82, 87, 90, 91, 93, 94, 96, 104, 117, 119
 Kuvvetler 27, 71, 88
 Kültür 27
- L**
 Laik 18
 Leukippos 30, 60
 Logos 40, 59
- M**
 Madde-form 9, 136
 Manevi 9
 Matematik 36, 108, 122, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131
 Materyalist 30, 65
 Metafizik 8, 15, 17, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 64, 65, 74, 75, 80, 81, 82, 89, 99, 100, 101, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 129, 130, 131, 132
 Miras 37
 Mistik 104
 Modern 93, 126
- N**
 Neden teorisi 7, 101
 Negatif 98
- O**
 Ortak 31, 44, 61, 63, 75, 91, 112, 113, 115, 124

P

Parmenides 13, 22, 31, 32, 41, 42, 43, 44, 45, 59, 65, 72, 88, 108
Platon 7, 8, 12, 13, 21, 25, 28, 29, 37, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 55, 57, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 71, 72, 73, 74, 77, 85, 89, 95, 105, 106, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 116, 124, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 134
Platoncular 120
Pratik 35, 111, 134
Pythagoras 34, 35, 37, 61, 66, 122, 123, 126
Pythagorasçılar 21, 34, 36, 43, 62, 108, 122, 123, 124

R

Rasyonalist 44
Ruh 21, 22, 26, 28, 36, 59, 123
Ruhsal 42

S

Savaş 39
Sayı/-lar 13, 22, 23, 26, 34, 35, 36, 37, 45, 57, 58, 61, 62, 64, 85, 108, 109, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 130
Sevgi 24, 27, 32, 59, 60, 71, 86, 89
Siyaset 55
Sofistler 44, 111
Sokrates 21, 28, 35, 37, 43, 44, 57, 64, 72, 83, 84, 88, 103, 106, 110, 111, 112, 115, 116, 117, 130
Somut 8, 11, 12, 13, 16, 18, 19, 21, 57, 58, 74, 75, 97, 106, 107, 110, 113, 114, 123, 133, 134, 136
Soyut 8, 11, 12, 13, 18, 19, 25, 36, 65, 66, 97, 123, 125, 128, 129, 133, 134, 136

Sperma 26
Stuart Mill 126

T

Tanrı 21, 35, 38, 40, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 66, 67, 75, 77, 102, 103, 113, 125, 133
Tanrısal 17, 45, 65
Teorik 111, 126
Thales 8, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 32, 35, 38, 39, 57, 65, 97, 107, 122, 123
Töz 8, 12, 56, 62, 67, 70, 74, 75, 77, 81, 91, 93, 105, 106, 107, 108, 114, 115, 117, 118, 119, 120, 121, 124, 125, 126, 130, 131, 135

Tümevarım 112

Türk 10
Türkiye 27

Ü

Üstünlük 26

V

Vahiy 31

W

Weber 17, 24, 33, 35, 40, 52, 60, 124

Y

Yeniçağ 36, 125, 132
Yunan 19, 22, 26, 29, 30, 40, 72, 135
Yunanistan 35, 55

Z

Zıtlıklar 19, 35, 84
Zihinsel 128, 136

ARİSTOTELES'TE NEDENLER TEORİSİ

Antik Çağ felsefesinin köklerinde yatan en temel sorulardan biri, evrenin ve varlığın temelindeki ilk nedenin ne olduğudur. Bu soru, felsefenin başlangıcından bu yana, varlığın özünü ve nedenini anlama çabasında merkezî bir yer tutmuştur. "Aristoteles'te Nedenler Teorisi" kitabı, bu temel sorunun izini süren bir çalışma olarak, Antik Çağ'dan başlayarak Aristoteles'in varlık felsefesine kadar uzanan bir yolculuk sunuyor.

Kitap, Aristoteles'in dört neden teorisini merkeze alarak, varlık problemini epistemolojik ve ontolojik açıdan ele alıyor. İlk bölümde, Aristoteles öncesi filozofların neden kavramına dair yaklaşımlarını inceleyen bu çalışma, Thales'ten başlayarak Platon'a kadar geniş bir yelpazede filozofların düşüncelerini ele alıyor. İkinci bölümde, Aristoteles'in bu filozoflara getirdiği eleştiriler ve kendi dört neden teorisi detaylandırılıyor. Üçüncü bölümde ise, evrenin ve varlığın temelindeki zorunlu nedenin ne olduğu, Aristoteles'in Metafizik ve Fizik kitapları ışığında inceleniyor.

Bu kitap, yalnızca felsefe tarihine ilgi duyanlar için değil, aynı zamanda günümüz dünyasında insanın varoluşsal sorunlarına ışık tutmak isteyen herkes için bir rehber niteliğindedir. Aristoteles'in derin düşünceleriyle şekillenen bu eser, okuyucuyu varlık ve neden kavramlarını yeniden düşünmeye davet ediyor.

DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI
Ankara Caddesi, Ünal Han No: 21/4
Cağaloğlu, Eminönü - Fatih / İstanbul
Tel - Faks: +90 212 526 98 06
www.dby.com.tr • dby@dby.com.tr

ISBN 978-625-6063-31-0
9 786256 063310